

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 44558**Nom:** Constitució econòmica**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 3**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2217 - Màster Universitari en Dret, Empresa i Justícia	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre, Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2217 - Màster Universitari en Dret, Empresa i Justícia	Constitució econòmica	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

OLAVARRIA IGLESIA JESUS

RESUM

L'assignatura aborda el significat de constitució econòmica, les clàusules econòmiques de rang constitucional i la seva evolució històrica. A partir d'aquestes idees es planteja el significat i extensió del principi d'iniciativa econòmica i la seva projecció en l'àmbit de la llibertat d'empresa, incidint en el principi de pluralisme empresarial. Seguidament es refereix a la intervenció pública en l'economia, a les activitats/serveis econòmics d'interès general i a la incidència que sobretot això té el Dret de la competència.

I Dret de la competència.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Preferentment, coneixements jurídics derivats d'haver cursat una llicenciatura, grau o estudis en Dret o Ciències Jurídiques, d'acord amb el precisat en el verifca del Màster.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2217 - Màster Universitari en Dret, Empresa i Justícia

Adquirir i/o millorar la capacitat i habilitat de coordinació, així com desenrotllar destreses interpersonals que faciliten el treball en grup.

Aplicar els coneixements i tècniques adquirits a entorns i situacions interdisciplinàries complexes per a anticipar-se als problemes, valorant la creativitat i solvència de les propostes.

Capacitat d'implementació pràctica dels coneixements apresos en els debats i discussions, així com ser capaços de dirigir-los i identificar i analitzar les conclusions més rellevants.

Capacitat de treball en equips multidisciplinaris per a la resolució de casos i situacions jurídiques complexes nacionals i internacionals.

Conèixer i aplicar les tècniques de comunicació i expressió oral i corporal en els debats i discussions plantejades respecte de problemes jurídics actuals, participant de forma activa en la resolució dels mateixos.

Identificar, analitzar i interpretar els problemes jurídics complexos d'acord amb criteris jurídics i deontològics, amb el degut respecte a valors democràtics i a principis fonamentals, sense que tinga cabuda la discriminació per raó de sexe, creença o lloc de procedència.

Identificar i valorar els problemes jurídics d'interés en una societat globalitzada en l'àmbit de l'activitat empresarial que requereixen d'una aprofundiment en la investigació jurídica per a ser afrontats de forma plural.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Saber aplicar els coneixements adquirits durant el curs, a través de la resolució de problemes puntuals i multidisciplinaris des de l'òptica de l'activitat comercial nacional i internacional i la seguretat jurídica.

Saber identificar els possibles conflictes d'interés en el si de les empreses i operadors econòmics en les seues relacions amb altres agents i, especialment, amb els consumidors, per a conèixer i desenrotllar tècniques i mecanismes de tutela i protecció dels drets i interessos de les parts de la relació jurídica.

Saber precisar, comparar i contrastar per mitjà de raonaments lògics arguments proporcionats per altres, bé en debats, ben quan es treballes en grup, sobre la base del respecte mutu.

Saber treballar el lideratge en equips específics i interdisciplinaris.

Utilitzar els coneixements avançats adquirits aplicables a la realitat empresarial de forma solvent, tant de

forma individual com en equip, des d'una perspectiva pluridisciplinari.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La noció de constitució econòmica

- 1.1. Les diferents nocions de constitució econòmica.
- 1.2. La constitució econòmica material.
- 1.3. L'activitat econòmica en les constitucions liberals del S. XIX.
- 1.4. La constitució econòmica a partir de la II guerra mundial.

2. Principals clàusules econòmiques constitucionals. La seva evolució històrica

- 2.1. El principi de llibertat.
- 2.2. El principi d'igualtat.
- 2.3. El principi de lliure desenvolupament de la personalitat.
- 2.4. La propietat privada.
- 2.5. La lliure elecció de professió o ofici.
- 2.6. La llibertat d'iniciativa privada econòmica (la llibertat d'empresa) i l'economia.
- 2.7. La llibertat d'associació.
- 2.8. Les clàusules socials.
- 2.8. La iniciativa econòmica pública.

3. El principi d'iniciativa econòmica

- 3.1. Iniciativa privada i iniciativa pública.
- 3.2. Del principi de subsidiaridad al principi de coiniciativa.
- 3.3. El principi de paritat de tracte.

4. La llibertat d'empresa.

- 4.1. La tutela de la llibertat d'empresa. La llibertat d'empresa, un dret subjectiu i/o un dret fonamental i/o una garantia constitucional?
- 4.2. El contingut essencial de la llibertat d'empresa.
  - 4.2.1 La llibertat de creació d'empresa i llibertat d'accés al mercat.
  - 4.2.2. La llibertat d'exercici: la llibertat d'organització i d'adreça de l'empresa.
  - 4.2.3. La llibertat de cessació al mercat.

- 5.1. Dels principis rectors de la política social i econòmica.
- 5.2. Iniciativa econòmica pública

5. La intervenció pública en l'economia.

- 5.1. Dels principis rectors de la política social i econòmica.
- 5.3. Les reserves al sector públic

6. Activitats/serveis econòmics d'interès general

- 6.1 Servei públic i activitats/serveis econòmics d'interès general.
- 6.2. Activitats / serveis d'interès general, llibertat d'empresa i lliure comerç.

7. Llibertat d'empresa i Dret de la competència.

- 7.1. Conductes prohibides
  - 7.1.2. Pràctiques colusorias
  - 7.1.3. Abús de posició de domini
  - 7.1.4. Actes de competència deslleial que falsegin la lliure competència
- 7.2. Control de concentracions
- 7.3. Ajudes públiques
- 7.4. Autoritats de la competència: diferents sistemes.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	19,50
Seminari	6,00
Pràctiques a l'aula	4,50
Total hores	30,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	0,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia combina la classe magistral amb les intervencions dels estudiants de les lectures

assignades pel professor a cadascun d'ells, mitjançant un sistema de classe dialogada que afavoreixi el debat dirigit pel professor sobre determinats problemes, casos i normes suscitats en les exposicions. El desenvolupament de l'assignatura exigeix una activitat d'estudi, recerca i anàlisi per part de l'alumne durant les sessions presencials com amb posterioritat.

AVALUACIÓ

1. Avaluació de l'assistència i participació en seminaris i altres activitats, valorant-se no solament la quantitat de les intervencions sinó també la qualitat de les mateixes. 25.0%
2. Avaluació de la tutoria, en la qual s'analitzarà el grau de preparació de l'alumne/a de el taller posterior, i de l'assimilació dels coneixements adquirits. 30.0%
3. Avaluació de les exposicions que han de realitzar cadascun dels estudiants en les sessions presencials. 45.0%

Respecte de la utilització d'eines d'intel·ligència artificial s'estarà al que es disposa en la Guia d'actuació per a l'ús responsable de la intel·ligència artificial (IA) en les activitats docents i d'avaluació a la Universitat de València. En tot cas, el/la docent podrà autoritzar o restringir la seua utilització per a les diferents activitats d'avaluació contínua, sempre que es faça constar en les instruccions d'esta activitat. En els supòsits en què s'autoritze el seu ús, l'estudiantat haurà de presentar una Declaració d'Ús Responsable, conforme al model establert en la citada Guia de la Universitat de València.

En aplicació del que es disposa en l'article 6 del Reglament d'Avaluació de la Universitat de València, no seran recuperables en segona convocatòria aquelles activitats d'avaluació contínua que, per la seua pròpia naturalesa, no siguen susceptibles de ser avaluades mitjançant la realització d'una prova final, teòrica o pràctica, d'adquisició dels resultats d'aprenentatge. El caràcter recuperable o no recuperable de cada activitat d'avaluació contínua serà especificat per el/la docent responsable ateses les característiques i naturalesa de la activitat.

BIBLIOGRAFIA

- MENÉNDEZ MENÉNDEZ, Aurelio, Constitución, sistema económico y Derecho Mercantil, en HPE (Hacienda Pública Española), n.º 94, 1985, pág. 47-77. - ARAGÓN, Manuel, Constitución económica y libertad de empresa, en Estudios Jurídicos en Homenaje al Profesor Aurelio Menendez, Madrid, 1996, págs. 163-180. - GORDILLO PÉREZ, Luis I., Constitución económica y gobernanza económica Unión Europea, Pamplona, Aranzadi, 2019. - NIETO CAROL, U., La Constitución económica de 1978, Tirant, Valencia, 2019. - PAZ-ARES, C. y, ALFARO AGUILA-REAL, J., "Ensayo sobre la libertad de empresa", en Estudios homenaje a Luis Diez-Picazo, tomo IV, Thomson/ Civitas Ed., Madrid, 2003, pp 5971-6040 en <http://www.uam.es/centros/derecho/privado/mercanti/investigacion/CPA%20y%20JAAR%20-%20libertad.pdf> - ROJO, Angel, Actividad económica pública y actividad económica privada en la constitución, en Revista de Derecho Mercantil, 1983, pags. 309-341. - RUBIO LLORENTE, Francisco, "La libertad de empresa en la Constitución", en Estudios Jurídicos en Homenaje al Profesor Aurelio Menéndez, Madrid, 1996, pp. 431-446.
- ALBERTÍ ROVIRA, Enoch, La Constitución económica de 1978. Reflexiones sobre la proyección

de la Constitució sobre la econòmia en el XXV Aniversario de la Constitució española, Revista española de derecho constitucional, Año nº 24, N° 71, 2004 (Ejemplar dedicado a: XXV aniversario de la Constitució (III)), págs. 123-160 - AIMONE GIBSON, E. y SILVA WALBAUM, A., "La noció de Derecho económico", RDPUCV, 2015, nº 44. - ARAGÓN REYES, M., Libertades económicas y Estado social, ed. McGraw Hill, Madrid, 1995 - ARIÑO ORTIZ, Gaspar, Principios Constitucionales de la libertad de empresa. Libertad de comercio e intervencionismo administrativo, ed. Marcial Pons, Madrid 1995, págs. 21-39, 81-125 - BASSOLS COMA, Martín, Constitució y sistema económico, ed. Tecnos, Madrid, 1988 - CIDONCAH, Antonio, La libertad de empresa, IEE-Thomson Civitas, Cizur Menor, 2006 - GUERRERO BECAR, José L., La Constitució Económica chilena, Ed. Der, Santaigo de Chile, 2018.